

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

1. Mateřská škola Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever

Tř. 1. Máje 56, 330 12 Horní Bříza

Identifikátor školy: 600 070 760

Termín konání inspekce: 15. – 17. září a 24. – 25. září 2003

Čj.:	d6-1112/03-1007
Signatura:	kd4zx102

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole
- ❖ vedení povinné dokumentace dané zákonem č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Předškolní zařízení je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací, které sdružuje mateřskou školu a školní jídelnu. Zřizovatelem je Město Horní Bříza se sídlem Městský úřad, Třída 1. Máje 300, 330 12 Horní Bříza. Výchovně-vzdělávací činnost je realizována dle doporučeného Rámcového programu pro předškolní vzdělávání (Č.j. 14 132/01-22, vydalo MŠMT, květen 2001). Ve školním roce 2003/2004 jsou v mateřské škole zřízeny tři třídy běžného typu (provoz jedné třídy je zabezpečen na odloučeném pracovišti na adrese Třída 1. Máje 300) a jedna speciální třída pro děti s vadami řeči, která byla zřízena s účinností od 1. září 2000 na dobu neurčitou. Do předškolního zařízení jsou přijímány děti ve věku od 3 do 6ti let včetně dětí s odkladem školní docházky ze spádové oblasti Horní Bříza, Nekmír, Záluží a Třemošná. Stanovená kapacita školy překročena není. V době konání inspekce bylo do mateřské školy přijato celkem 78 dětí, z toho 9 dětí s nepravidelnou docházkou. Naplněnost jednotlivých tříd je v souladu s vyhláškou č. 35/1992, o mateřských školách.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V tomto školním roce realizuje výchovně-vzdělávací činnost osm učitelek včetně ředitelky. Sedm z nich absolvovalo požadované vzdělání pro učitelky mateřské školy, ředitelka získala v oboru předškolní pedagogiky vysokoškolské vzdělání. Kromě jedné pedagogické pracovnice v důchodovém věku jsou všechny zaměstnány na plný pracovní úvazek, což odpovídá potřebě realizovaného vzdělávacího programu. Ve speciální třídě pro děti s vadami řeči dvě pedagogické pracovnice nesplňují podmínku odborné způsobilosti. Neabsolvovaly rozšířené studium speciální pedagogiky, které je kvalifikačním předpokladem pro činnost v této třídě. Odbornou činnost tedy zabezpečuje klinická logopedka, která 1x týdně provádí, v souladu se svým pracovním zařazením, individuální odstraňování vad a poruch řeči včetně reedukace sluchu. Současně realizuje komplexní logopedickou diagnostiku, konzultační a poradenskou činnost pro rodiče a zpracovává dokumentaci dětí, které má ve své péči. Velmi úzce spolupracuje s učitelkami ve speciální třídě a zabezpečuje odborný dohled a jejich metodické vedení při přímé práci s dětmi postiženými prostou vadou výslovnosti.

Organizace činnosti mateřské školy je srozumitelně vymezena v „Organizačním“ a „Vnitřním“ řádu. Vzhledem k velikosti zařízení je stanovená organizační struktura funkční. Delegování pravomocí na jednotlivé zaměstnance je písemně určeno v pracovních náplních a jejich rozložení je vyvážené. Doba provozu mateřské školy je stanovena v souladu s potřebami rodičů a dětí (6,15 – 16,00 hod.). Rozpis přímé výchovné práce učitelek

zohledňuje možnost „překrývání“ při přímé práci s dětmi tak, aby byla zajištěna dostatečná individuální péče. Předávání informací uvnitř pracoviště probíhá při denním kontaktu ředitelky se zaměstnanci, v průběhu pedagogických rad či provozních porad. Pedagogická rada zároveň plní funkci poradního a metodického orgánu.

Systém vedení zaměstnanců si ředitelka (vzhledem ke své krátké řídicí praxi) postupně vytváří. Svoji pozornost doposud věnovala především plynulému přechodu na právní subjektivitu. Vedení nepedagogických zaměstnanců při zajištění provozu je promyšlené a systematické. Tuto skutečnost dokládají jak zápisy z kontrolní činnosti, tak i pořádek v celém zařízení. Rovněž kontrola vedení stanovené dokumentace v jednotlivých třídách je prováděna pečlivě. V oblasti metodického vedení učitelek je zatím zřejmá nejistota při sjednocování pedagogického stylu v souladu s realizovaným Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání. Ředitelka uskutečnila v minulém školním roce jedenkrát hospitační činnost, jejíž cíl byl zaměřen pouze na sledování výsledků u dětí a neposuzoval kvalitu odborné práce učitelek. Z ústního rozboru pedagogického procesu v průběhu inspekční činnosti bylo patrné, že k hodnocení přistupuje převážně pozitivně. Zatím si neosvojila schopnost vyhodnotit práci učitelek tak, aby kvalita výchovně-vzdělávacího procesu v celé mateřské škole získávala vzestupný vývoj v souladu s výše uvedeným programem.

Četnost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je ovlivněna finančními možnostmi předškolního zařízení. V předchozím školním roce se zúčastnily všechny učitelky alespoň jedné vzdělávací akce pořádané PC Plzeň nebo Pedagogicko-psychologickou poradnou Plzeň-sever. Témata akcí byla vybírána s ohledem na potřeby školy. Ze zjištěných skutečností v průběhu inspekce vyplynula nezbytnost dalšího vzdělávání zaměřeného zejména na uvádění Rámcového programu pro předškolní vzdělávání do praxe a na evaluační systém pedagogické činnosti. Hodnocení a sebehodnocení učitelek je doposud spíše formální a neumožňuje tak optimalizovat kvalitu pedagogických činností i podmínek, za kterých předškolní vzdělávání probíhá.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem umožňují personální podmínky realizovat zvolený vzdělávací program dobře, i přes drobné nedostatky, které lze napravit.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Předškolní zařízení sídlí v jednopatrové budově, která se nachází v centru města. Přestože byla v roce 1988 provedena přístavba a adaptace staré budovy, jedna třída je z nedostačujících kapacitních důvodů umístěna v nedaleké budově hasičské zbrojnice. K budově mateřské školy přiléhá nevelká školní zahrada, jejíž vybavení již zcela nevyhovuje současným trendům. V době konání inspekce nebyly prostory školní zahrady pro pobyt dětí venku využívány.

V přízemí budovy je školní kuchyně, šatny dětí, zaměstnanců a ředitelna. V prvním patře jsou umístěny tři třídy, sociální zařízení a přípravné kuchyňky. Jednotlivé třídy jsou světlé, dostatečně prostorné. Ke každé přiléhá malý kabinet k ukládání didaktických a pracovních pomůcek a sociální zařízení dětí. V patře je rovněž zřízena samostatná logopedická pracovna, která spoluvytváří velmi dobré technické zázemí pro práci klinické logopedky a logopedických asistentek. Třída v 1. patře budovy hasičské zbrojnice je také dostatečně světlá a prostorná, pouze sociální zařízení je v přízemí budovy (což znesnadňuje plynulou organizaci režimových momentů) a plně neodpovídá současným hygienickým požadavkům. Všechny třídy jsou vybaveny již starším, ale funkčním nábytkem.

Vybavení mateřské školy hračkami, učebními pomůckami, hrovým a doplňkovým materiálem včetně tělovýchovného náradí a náčiní je dobré. Dle finančních možností předškolního

zařízení je doplňováno o aktuální novinky. Hračky, knihy a pracovní materiál jsou umístěny ve skříňkách, které však nejsou dětem vždy snadno přístupné. Děti si je tak nemohou samostatně brát a hrát si s nimi. Fond dětské a odborné literatury je dostatečný a je průběžně doplňován o nové tituly. Předškolní zařízení je standardně vybaveno audiovizuální technikou. Ředitelka má k dispozici PC a kopírku, která slouží rovněž pro potřeby výchovně-vzdělávací práce jednotlivých tříd.

V rámci své kontrolní činnosti stanovuje ředitelka opatření ke zlepšení materiálně-technických podmínek. Funkčnost plánování v této oblasti však zatím nelze, vzhledem ke krátké řídicí praxi, objektivně zhodnotit.

Materiálně-technické zázemí mateřské školy není širší veřejností dále využíváno.

Úroveň materiálně-technických podmínek je dobrá a umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program. Slabá místa jsou ředitelkou vnímána a postupně ošetřována.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Mateřská škola si v souladu s doporučeným Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání vytvořila vlastní školní vzdělávací program „Mateřská škola – místo k životu“, ve kterém specifikuje směr činnosti školy a konkrétní podmínky vzdělávání. V charakteristice školního vzdělávacího programu je obecně stanovena filozofie školy včetně hlavních cílů. Pedagogické záměry výchovně-vzdělávací práce jsou zpracovány na úrovni tematických plánů a deklarují práci v systému dílčích úkolů.

Školní vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

V mateřské škole je řádně vedena povinná dokumentace (Evidenční listy, Rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy, denní docházka dětí) včetně dokumentace prokazující naplňování programu (školní vzdělávací program, třídní program, týdenní plány, Přehled výchovné práce).

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Školní vzdělávací program stanovuje způsob hodnocení v oblasti naplňování vzdělávacího programu na úrovni školy. Vzhledem k začátku školního roku však nebyla kontrolní činnost v této oblasti zatím realizována.

Účinnost systému kontroly plnění vzdělávacího programu nelze v současné době hodnotit.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti z psychohygienického hlediska je poměrně konkrétně a dobře vymezena ve školním vzdělávacím programu. Důraz je zde kladen na vyváženost spontánních a řízených aktivit, flexibilní denní řád a respektování individuálních potřeb dětí. V průběhu inspekce však určený způsob organizace nebyl učitelkami zcela respektován. Přechody mezi jednotlivými činnostmi byly organizovány hromadně, pitný režim nebyl funkční a řízené činnosti byly ve dvou třídách neopodstatněně prodlužovány. Z tohoto důvodu odcházely děti na pobyt venku pozdě, přestože bylo velmi příjemné a slunné počasí. Nabízené řízené činnosti zcela nerespektovaly vývojové, kognitivní a emocionální potřeby dětí (děti plnily nenáročný nebo naopak náročný cíl vzhledem k jejich věku a schopnostem).

V průběhu inspekce organizace výchovně-vzdělávací práce zcela neodpovídala specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Informace rodičům jsou předávány denně, individuálně a dle potřeby. Spolupráce s rodinou zaujímá v činnosti školy důležité místo a je podrobně rozpracována ve školním vzdělávacím programu, který mají rodiče k dispozici.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v mateřské škole

V průběhu inspekce byla realizovaná hospitační činnost ve dvou běžných třídách. Učitelky provádějící přímou výchovnou práci s dětmi jsou k této činnosti odborně a pedagogicky způsobilé. Přestože se dále vzdělávají, aplikace získaných poznatků do praxe byla v době konání inspekce málo zřetelná. Dosavadní učební model (zaměřený převážně k osvojování poznatků) zatím nebyl plně nahrazen modelem osobnostním (orientovaným k dítěti a jeho rozvoji).

Ve speciální třídě vedla výchovně vzdělávací činnost učitelka bez odborné způsobilosti. Tento nedostatek je kompenzován úzkou spoluprací s klinickou logopedkou, což ovšem nemůže v plné míře nahradit potřebné speciálně pedagogické vzdělání. Pozitivním jevem při práci s dětmi s vadami řeči je skutečnost, že výše zmíněná učitelka absolvovala ve školním roce 1986/87 akreditovaný základní logopedický kurz.

Spontánní činnosti

Při plánování spontánních činností se učitelky větší měrou zaměřují na plnění dílčích úkolů než na konkrétní činnosti a tematickou provázanost. Pro vhodný rozvoj herních činností bylo vytvořeno relativně podnětné prostředí. Nabídka hraček byla přiměřeně bohatá a odpovídala věku dětí. Vhodný způsob podněcování vedl k rozvíjení dětské hry a k uplatňování prvků vzájemné spolupráce. Nejvíce však byly děti motivovány přímou činností kamarádů. Hodnocení dětských projevů a výkonů mělo převážně pozitivně motivační účinek.

Zvolené metody a formy práce podporovaly skupinové činnosti s uplatňováním prvků vzájemné spolupráce. Hry byly většinou pěkně rozvinuté a přítomné děti v nich uplatnily svoji představivost, fantazii a seberealizaci.

Komunikační a interakční prostředí sledovaných tříd bylo založeno na důvěře, působilo vstřícným a přátelským dojmem. Vztahy mezi učitelkami a dětmi byly velmi pěkné. Děti spolu hodně hovořily, domlouvaly se. Verbální projevy učitelek byly vyvážené, ojediněle se objevila tendence učitelky k manipulaci a poučování.

Průběh spontánních výchovně-vzdělávacích činností byl hodnocen velmi dobře.

Řízené činnosti

Sledované řízené činnosti byly námětově propojeny s prožitky dětí a prostředím, které je obklopuje. Učitelky však podcenily účinnost vhodně zvolené motivace. Z toho důvodu se jim nepodařilo děti dostatečně podnítit k tomu, aby nabízenou aktivitu vnímaly jako hru, při které plně uplatní své zkušenosti a zážitky. Při hodnocení dětí zatím přetrvává formální přístup, který nezohledňuje pokroky dítěte v jeho rozvoji a neumožňuje vyvozovat zpětnou vazbu.

Bezprostřední příprava řízených činností je systematická. Vychází z třídních programů a týdenních tematických plánů, které se však zaměřují spíše na dílčí cíle a tradiční model „výchov“ než na plánování konkrétních námětů a činností. Tento tradiční přístup nepřímo ovlivňuje i volbu metod a forem práce. Učitelky začaly v souladu s výše uvedeným programem organizaci nabízených činností rozvolňovat. Sledované řízené aktivity plynule přecházely ze spontánních a opět se k nim vracely. Metodické postupy však postrádaly více progresivních forem, pedagogické tvořivosti, inspirativních prvků a inovací. Použité metody a formy práce tak nesměřovaly k zvyšování podílu dětí na průběhu aktivit, k jejich výraznější seberealizaci a bezprostřednosti (jak vymezuje Rámcový program), ale zaměřovaly se pouze na plnění stanovených cílů v rámci výchovných složek.

Interakce mezi učitelkami a dětmi probíhala převážně v pozitivní atmosféře. Děti měly dostatek příležitostí k samostatnému mluvenému projevu.

Průběh řízených činností byl hodnocen dobře, jejich kvalitu je však možné zlepšit.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Na základě provedené inspekce lze dobře hodnotit pohybový rozvoj dětí z hlediska sledovaných zdravotně zaměřených činností. Problémy s rozvojem hrubé motoriky byly patrné ve speciální třídě, což však odpovídá stanoveným diagnózám jednotlivých dětí. Této oblasti budou učitelky věnovat v průběhu roku zvýšenou pozornost. Sebeobslužné dovednosti jsou postupně rozvíjeny a upevňovány, ale děti jsou malou měrou vedeny k větší samostatnosti (hromadné přechody na WC a do umývárny, rozdávání svačin učitelkami apod.). Velmi dobrá úroveň byla konstatována ve vzájemné komunikaci a vztazích včetně schopnosti spolupracovat a přijímat různé sociální role. Fantazie a představivost dětí při realizaci výtvarných činností však nebyla adekvátně rozvíjena a podporována, neboť převládal dominantní přístup učitelek a nevhodně zvolené metody a formy práce. Děti tak ve svých výtvarných projevech ztvárňovaly spíše představy učitelek.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti v mateřské škole byly celkově hodnoceny dobře.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Název předškolního zařízení uvedený v Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. ŠMS/2505/02 ze dne 3. prosince 2002 nesouhlasí s názvem předškolního zařízení uvedeným ve Zřizovací listině č.j. 1/2002 ze dne 26. září 2002.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina 1. Mateřské školy Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever vydaná Městem Horní Bříza pod č.j. 1/2002 ze dne 26. 9. 2002
2. Rozhodnutí Plzeňského kraje o změně zařazení 1. Mateřské školy Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. ŠMS/2505/02 ze dne 3. 12. 2002
3. Kopie dokladů o odborné a pedagogické způsobilosti všech pedagogických pracovníků
4. Jmenování do funkce ředitelky mateřské školy č.j. MěÚ/1304/2002 ze dne 17. 10 2002 s účinností od 1. 11. 2002 vydané Městem Horní Bříza
5. Potvrzení ve funkci ředitelky č.j. MěÚ/26/2003 ze dne 9. 1. 2003 vydané Městem Horní Bříza
6. Rozhodnutí o přijetí dítěte do mateřské školy ve školním roce 2003/2004, vydaná ředitelkou školy
7. Rozhodnutí o odkladu školní docházky ve školním roce 2003/2004 – 13x vydaná ředitelem základní školy
8. Výjimka z počtu dětí ve třídě č.j. 145/03 ze dne 19. 3. 2003, stanovená ředitelkou školy
9. Výjimka z počtu dětí ve speciální třídě pro děti s vadami řeči č.j. 146/03 ze dne 19. 3. 2003 stanovená ředitelkou školy
10. Evidenční listy přijatých dětí ve školním roce 2003/2004

11. Přehled výchovné práce, evidence denní docházky dětí – 2., 3. a 4. třída, školní rok 2003/2004
12. Školní vzdělávací program „Mateřská škola – místo k životu“ platný pro školní rok 2003/2004
13. Výroční zpráva školy 1. Mateřské školy Horní Bříza – školní rok 2001/2002
14. „Vnitřní řád“ 1. Mateřské školy Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever platný pro školní rok 2003/2004 vydaný ředitelkou
15. „Organizační řád“ 1. Mateřské školy Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever platný pro školní rok 2003/2004 vydaný ředitelkou
16. Program logopedické prevence 1. Mateřské školy Horní Bříza-ves, okres Plzeň-sever platný pro školní rok 2003/2004
17. Rozpis přímé výchovné práce platný od 1. 9. 2003 vydaný ředitelkou školy
18. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti – školní rok 2002/2003
19. Záznamy z pedagogických rad a provozních porad – školní rok 2002/2003, 2003/2004
20. Přehled dalšího vzdělávání učitelek – školní rok 2002/2003

ZÁVĚR

Mateřská škola je velmi dobře personálně zabezpečena v běžných třídách. Učitelky projevují zájem o svůj odborný růst a ředitelka vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Negativním jevem je chybějící odbornost učitelek vykonávajících přímou výchovnou práci ve speciální třídě pro děti s vadami řeči. Specializovaná služba (logopedie) je tedy zajišťována ve velmi úzké spolupráci s klinickou logopedkou. Organizace provozu školy je funkční a respektuje potřeby dětí a rodičů.

Materiálně-technické vybavení umožňuje dobře plnit poslání předškolního zařízení a cíle předškolní výchovy.

Výchovně-vzdělávací práce zaujímá v denním programu důležité místo. O tom svědčí i skutečnost, že mateřská škola vypracovala svůj zkušební školní vzdělávací program, který ji zavazuje ke změně pedagogického stylu a k náročnějším metodám a formám práce. Spontánní a řízené činnosti jsou plánované a učitelky se na ně připravují. Zatím však výše uvedené činnosti postrádají inspirativní a inovační prvky v souladu s doporučeným Programem pro předškolní vzdělávání, který určuje směr rozvoje předškolního vzdělávání v současnosti.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Bc. Eva Brabcová	Brabcová v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Jana Bradová
Ivana Vildmanová

V Rokycanech dne 3. října 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 10. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Zdeňka Polívková, ředitelka

Polívková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Fr. Kotyzy 1026, 337 01 Rokycany. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2003-10-31	d6-1120/03-1007
Obec s rozšířenou působností	2003-10-31	d6-1121/03-1007

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.